

1. Vapen och ammunition

Innehåll

1. Vapen och ammunition	1
1.1 Inledning	1
1.2 80 meter	2
1.2.1 Ammunition	2
1.2.2 Vård	2
1.3 50 m	3
1.3.1 Ammunition	3
1.3.2 Vård	3
1.4 10 m	5
1.4.1 Ammunition	5
1.4.2 Vård	5

1.1 Inledning

Geväret är vårt idrottsredskap. Vi måste därför vara noga med att lära oss hur geväret fungerar och hur det ska hanteras.

För att ha en rimlig chans att prestera höga resultat behöver man, förutom en god skjutteknik, gevär och ammunition som tillsammans ger god precision. Geväret kräver regelbunden vård och översyn och ammunitionen bör väljas med omsorg, till just det geväret den ska användas i.

Att testa ammunition har blivit allt vanligare och är många gånger ett måste, framförallt när det gäller 50 meter. Det kan vara ett tidsödande arbete men det finns poäng att tjäna.

Äger skytten sitt eget gevär är han eller hon ofta mer angelägen om att hålla det i bra trim. Men hur är det med föreningens gevär? Vem ansvarar för att de är i ordning?

1.2 80 meter

Krutgevär som används till 80 meter har ofta en kaliber mellan 5,6 millimeter och 8 millimeter. Vid skjutning av viltmål 80 meter är de vanligaste förekommande vapnen av kaliber .22LR (5,6x15), 57x43 (222) och 6,5 x 55 mm. Andra kalibrar används också, men är rätt ovanliga. Kalibrar större än 8 millimeter är ej tillåtna i tävlingsammanhang.

1.2.1 Ammunition

Ammunitionen som används är centralantänd (om man inte skjutet med .22LR, se då 50 meter) och består av fyra delar: kula, hylsa, tändhatt och krut. Kulan är helmantlad och av torped-typ. Det innebär att kulans blykärna omges av en mantel som i regel är gjord av tombak (kopparlegering). Kulans vikt, form och tillverknings sätt kan skilja sig åt.

Figur 1 - Ammunition med kaliber 6,5x55

Det finns fabriksladdad ammunition som ger god precision, men många väljer att ladda sin ammunition själva.

Dels kan det bli något billigare, men man har också en helt annan möjlighet att pröva sig fram till en kombination av kula och krut som slår bra i den egna pipan. Innan man börjar med hemladdning ska man se till att få ordentlig utbildning. Risken för olycka är annars stor. Ett enkelt sätt att testa sin ammunition är att kontrollera utgångshastigheten i en kronograf.

1.2.2 Vård

Det viktigaste är att avlägsna tombak ur pipan för centralantänd ammunition. Görs inte detta bildas förträngningar och precisionen försämras. Vapenvården delas in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Före skjutning:

- Torrdra pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast

Efter skjutning:

- Torka av geväret, avlägsna smuts
- Avlägsna krutrester i pipan med hjälp av linnelapp med lösningsmedel
- Avlägsna tombak med hjälp av solvent som dras in i pipan och får verka några minuter
- Dra torrt med linnelappar
- Upprepa proceduren tills linnelapparna kommer ut rena
- Dra in pipan med ett tunt lager olja

- Rengör slutstyckets stötbotten

Månadsöversyn:

- Kontrollera magasinen, rengör
- Kontrollera klackar och fästen till siktet
- Rengör slutstycket, olja in med ett tunt lager
- Rengör eventuella färgfilter

Årlig översyn:

- Olja in stocken med stockolja vid behov
- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera och rengör trycket

1.3 50 m

De gevär som används på 50 meter kallas ofta grisbössa. Namnet kommer av att man skjuter på ett vildsvin. Det kan förekomma gevär både med och utan magasin. Gevären är försedda med slutstycke och en särskild säkring, men fungerar i stort sett som ett luftgevär. På viltmål 50 meter är endast kaliber 5,6x15 mm (cal .22LR) tillåten.

Alla gevär med kaliber .22 lr (5,6 mm) och som håller måtten som finns angivna i regelboken är tillåtna.

1.3.1 Ammunition

Ammunitionen är kantantänd vilket innebär att tändsatsen ligger längs kanten av patronens botten. Kulan är av bly och belagd med ett skyddande lager vax. Utgångshastigheten är normalt cirka 330 m/s, d.v.s. strax under ljudets hastighet.

Att hitta ammunition som slår bra kan ibland vara ett bekymmer. Dyra patroner är i regel tillverkade under noggrann kontroll men innebär inte med automatik att de slår bättre. För skyttar kan det ofta vara väl värt att prova ut ammunition till sitt gevär.

Figur 2 - Ammunition i kaliber .22LR

1.3.2 Vård

Det stora problemet är att blyrester fastnar i pipan. Det finns heller inget kemiskt medel som löser bly. Enda sättet att få bort bly som fastnat är att med en bronsborste mekaniskt nöta bort det. Vapenvården delas in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Föreningstränare

Viltmålsskytte – 1. Vapen och ammunition

Före skjutning:

- Torrdra pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast
- Dra lådskruvarna med momentnyckel

Efter skjutning:

- Torka av geväret, avlägsna smuts
- Dra in pipan med solvent och låt verka några minuter
- Dra igenom en bronsborste ett par gånger
- Dra torrt med linnelappar (upprepa tills linnelapparna kommer ut rena)
- Dra in pipan med ett tunt lager olja
- Rengör slutstyckets stötbotten och patronläget
- Lossa lådskruvarna

Månadsöversyn:

- Rengör slutstycket, olja in med ett tunt lager
- Kontrollera eventuella magasin, rengör
- Kontrollera klackar och fästen till kikarsiktet

Årlig översyn:

- Blya ur pipan mekaniskt med bronsborste
- Olja in stocken med stockolja vid behov
- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera och rengör trycket

1.4 10 m

Reglerna för luftgevärets mått och utseende finns i regelboken. Gevären kan delas in i två typer: med och utan trycktub. Gevär med trycktub har en utbytbar tub under pipan som innehåller drivgasen, luft eller kolsyra. Den andra typen kräver att man komprimerar luft inför varje skott med hjälp av en laddarm. Kulan är av bly och har kalibern 4,5 mm (.177).

1.4.1 Ammunition

Blykulans form har betydelse för precisionen på skotten. Eftersom bly är en förhållandevis mjuk metall bör kulan därför kontrolleras innan den förs in i kulläget så att inga skador finns. Precisionen skiljer sig mellan olika partier och poäng finns att tjäna genom att testa ut ammunitionen.

Figur 3 - Ammunition till luftgevär

1.4.2 Vård

De viktigaste åtgärderna som behöver vidtas på ett luftgevär är byta packningar och att avlägsna bly ur pipan. Precis som med övriga vapentyper delas vapenvården in i åtgärder före skjutning, efter skjutning, månadsöversyn och årlig översyn.

Före skjutning:

- Kontrollera pipan
- Kontrollera att skruvar är åtdragna
- Kontrollera att trycktuben är full
- Kontrollera att riktmedlen sitter fast

Månadsöversyn:

- Kontrollera det allmänna tillståndet på geväret
- Rengör pipan

Årlig översyn:

- Kontrollera lådans inbäddning
- Kontrollera klackar och fästen till kikarsiktet
- Kontrollera och rengör trycket
- Kontrollera och byt packningar
- Blya ur pipan ordentligt